

OPONENTSKÝ POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU:

Chronotyp ako indikátor osobnostných charakteristík a diurnálnych oscilácií a stimulácií

Autor práce. PaedDr. Pavol Pivovarniček, PhD.

Študijný odbor: športová edukológia

Oponent: doc. Mgr. Milan Sedliak, PhD.

Predložená habilitačná práca PaedDr. Pavla Pivovarnička, PhD., sa zaoberá témou chronotypu z viacerých pohľadov, okrem iného aj z pohľadu osobnostných charakteristík, čím práca nadobúda interdisciplinárny charakter. V ostatných 10 rokoch bolo publikovaných pomerne veľa prác v tejto oblasti, momentálny stav poznania však zďaleka nie je dostačujúci. Aj preto považujem výber témy za aktuálny a relevantný. Téma práce a jej význam veľmi dobre korešpondujú so študijným odborom, v ktorom habilitačný proces prebieha.

Hlavný cieľ práce - identifikácia chronotypov, skúmanie vzťahov medzi chronotypom a osobnostnými charakteristikami, chronotypom a diurnálnymi osciláciami pohybovej výkonnosti a chronotypom a časovo-špecifickým tréningom je stanovený komplexne a po jeho prečítaní som očakával na seba nadväzujúce štúdie, smerujúce aj k odhaľovaniu zodpovedných mechanizmov. Čiastkové ciele sú ale skúmané na rozdielnych populáciách, rozdielnymi metódami, napríklad už len samotné zisťovanie chronotypu dvomi rôznymi dotazníkmi. Syntéza získaných poznatkov smerom k hlavnému cieľu je preto z môjho pohľadu problematická, respektíve, mohla byť vedecky relevantnejšia. Niektoré z uvedených výskumov majú navyše viac-menej popisný charakter, čo je asi najslabšou stránkou predloženej habilitačnej práce. Autor to napokon sám priznáva napríklad v diskusii k Úlohe 1.

Naopak, silnou stránkou habilitačnej práce je štatistické vyhodnotenie a interpretácia získaných dát. Vzhľadom na titul habilitačnej prednášky to u autora nie je prekvapujúce. Autor tiež veľmi dobre pracuje s dostupnými literárnymi zdrojmi v rámci diskusií k jednotlivým úlohám, aj v kontexte syntézy s jeho vlastnými údajmi.

Myslím si, že súčasťou práce mohli byť aj použité jazykové verzie predmetných dotazníkov a ich vyhodnocovania vo forme príloh, pretože ide o menej známe dotazníky v rámci vied o športe.

Záver práce sú celkovo logické a dobre formulované. Nie celkom súhlasím s autorom v rámci odporúčania do praxe pri štúdiu Úlohy 1, kde uvádza, citujem: „U profesionálnych futbalistov

ranného a neutrálneho chronotypu bude vhodný postupný presun intenzívneho tréningového zaťaženia smerom k večerným hodinám, resp. k hodinám plánovaných súťažných stretnutí“. V tejto štúdií sa zisťovala len početnosť chronotypov, bez experimentálnej intervencie, preto je také odporúčania vedecky slabo podložené. Nie je ani celkom zrejmé, čo autor myslí pod večernými hodinami a kedy by mali by mali trénovať futbalisti s večerným chronotypom.

Po formálnej stránke je habilitačná práca spracovaná na zodpovedajúcej úrovni, až na niekoľko málo gramatických a formálnych chýb (napr. po slovensky je správne „nocturálny“, nie „nocturálny“ – strana 14).

Napriek všetkým vyššie uvedeným výhradám predložená práca ukazuje, že Dr. Pavol Pivovarniček sa dlhodobo venuje problematike chronotypu vo vzťahu k športovej výkonnosti a zdraviu, navyše s prepojením získaných výsledkov na telovýchovnú a trénerskú prax. Pozitívne hodnotím jeho spoluprácu s pražskou FTVS UK a verím, že ju v budúcnosti rozšíri na viaceré domáce aj zahraničné pracoviská. Odrazom stúpajúcej kvality jeho vedeckej aktivity je aj publikovanie vo významnejších zahraničných vedeckých časopisoch v posledných rokoch. To dáva perspektívu pre jeho ďalší vedecký a akademický rast.

Záver

Autor vo svojej habilitačnej práci preukázal schopnosť samostatnej vedeckej tvorivej práce. Predloženú habilitačnú prácu hodnotím ako celok z hľadiska interdisciplinarít, medzinárodnej spolupráce ako aj aktuálnosti témy a zvolených metód a publikovaných výsledkov pozitívne. Práca je originálna, s veľmi malou percentuálnou zhodou.

Na základe vyššie uvedeného navrhujem PaedDr. Pavla Pivovarnička, PhD. na udelenie vedecko-pedagogického titulu „docent“ v odbore habilitačného konania „športová edukológia“.

Otázky:

1. Je požívanie rôznych dotazníkov na určovanie chronotypu metodologickým problémom? Sú získané výsledky vzájomne porovnateľné, alebo majú svoje špecifické použitie (napr. s ohľadom na MEQ, CTQ (Folkard et al. 1979), CMS, MCTQ)?

2. Autor na strane 9 uvádza, že chronotyp sa počas života mení na základe pôsobenia vonkajších (exogénnych) faktorov ako sú práca, škola. Zároveň uvádza, že chronotyp má aj endogénny geneticky podmienený komponent. Čo má teda prevažujúci vplyv pri extrémnych chronotypoch – endogénne alebo exogénne faktory. Je možné časovo špecifickými intervenciami vplývať na chronotyp?

3. Ako by autor dal do súvisu jeho zistenia a zistenia z práce Kүүsmaa M, Sedliak M, Häkkinen K. Effects of time-of-day on neuromuscular function in untrained men: Specific responses of high morning performers and high evening performers. Chronobiol Int. 2015?

doc. Mgr. Milan Sedliak, PhD.

*Katedra biologických a lekárskech vied
FTVŠ UK v Bratislave*

Bratislava, 10.1.2022

